

HISTÒRIA INDUSTRIAL DE FLIX L'any vinent es compliran 110 anys de la posada en marxa de "la fàbrica" i la línia del clor haurà de tancar

ELS APUNTS

El desembre del 2017 entra en vigor la normativa que obliga a tancar la línia de clor

L'activitat de la planta ha contaminat el riu i també diverses hectàrees de terreny industrial

Un dels habitatges dels treballadors de la colònia.

queda amb 425 treballadors l'any 1994, tot i que havia començat la dècada amb més de 900.

L'ajustament de principis dels 90 va marcar l'inici del declivi de la indústria a Flix. De fet, l'any 1997 s'efectua l'última inversió destacable a "la fàbrica" amb la posada en marxa d'una planta de producció de clor, inaugurada per Jordi Pujol i Josep Piqué -ministre d'Indústria i expresident d'Ercros- coincidint amb el centenari de "la fàbrica".

L'any 2013, l'empresa anuncia el tancament de la línia de clor i posa en marxa un expedient de regulació d'ocupació (ERO) amb l'acomodament d'uns 150 treballadors (el 75% de la plantilla), un fet que provoca fortes mobilitzacions al municipi. Finalment, però, els acomiadaments afecten 75 persones. Tot i això, la nova normativa europea de producció de clor prohibeix utilitzar l'el·lectròlisi de mercuri més enllà del desembre del 2017, i Ercros ja ha anunciat que no invertirà en un canvi de tecnologia a Flix. Més d'un centenar de llocs de treball estan amenaçats i "la fàbrica" conservaria només la línia del fosfat bicàlcic, que ocupa prop d'una quarantena de treballadors i la fabricació de compostos.

PASSIUS AMBIENTALS Paral·lelament al declivi de la indústria, l'any 2004 es va fer públic un estudi del

CSIC i la UAB en què s'havien detectat entre 200.000 i 350.000 tones de materials contaminats al fons de l'embarcament de Flix. Principalment, els materials eren mercuri, organoclorats i també alguns elements radioactius, tots fruit de l'activitat de "la fàbrica" durant els més de cent anys de vida.

Després de diversos retards en la tramitació, el 2013, nou anys després de fer-se públic l'informe, es comença la descontaminació del pantà tot aïllant la riba on es concentren els llots i extraient els fangs perquè siguin tractats i confinats a l'abocador del Racó de la Pubilla. Els treballs tenen un pressupost de prop de 165 milions d'euros, finançats en gran part per fons europeus. L'extracció dels llots contaminats del fons de l'Ebre finalitza l'octubre del 2015, però l'escàndol de presumptes adjudicacions fraudulentament i pagament de sobrecostos a l'empresa Acumed, que efectuava els treballs, acaba paralitzant la feina quan s'havia d'emprendre la descontaminació de l'aigua contaminada dins del doble mur aïllant dels llots i el desmantellament de les instal·lacions.

A banda d'això, es calcula que prop de quinze hectàrees del terreny industrial de "la fàbrica" podrien estar contaminades amb diferents compostos, fruit de l'activitat de la planta durant els últims 110 anys. ■

HISTÒRIA DE QUATRE GENERACIONS

1897

Fundació de la Societat Electroquímica de Flix (SEQF) per les empreses alemanyes Chemiske Fabrik Elektron i Elektrizitäts AG. La nova entitat tenia com a objectiu la producció de productes químics derivats del clor en una nova planta a Flix. Les obres comencen el mateix 1897 i el 1899 ja estan construïts els principals edificis de la nova indústria.

1923

Instal·lació de la filial Cloraita a la zona de Sebes per fabricar explosius clorats. "La fàbrica" compta amb uns 400 treballadors.

1936

Col·lectivització de "la fàbrica" després del fracàs de l'Alzamiento. Evacuació d'una quarantena de treballadors alemanys a Itàlia. "La fàbrica" passarà a ser controlada per la Comissió d'Indústries de Guerra (CIG) de la Generalitat.

1937

Primer bombardeig sobre Flix. Els avions feixistes deixen caure bombes sobre "la fàbrica", inutilitzen la planta de clorat-bi, que servia per a la fabricació d'explosius. Hi ha bombardejos sobre la colònia i la població civil. Moren quatre persones.

1938

Batalla de l'Ebre. Flix passa a mans nacionals el 4 d'abril. El 25 de juny s'atura la producció de la fàbrica. Torna a mans dels republicans després de l'ofensiva de la Batalla de l'Ebre, el 25 de juliol. El 16 de novembre, després del replegament de les tropes republicanes, torna a mans dels nacionals.

1939

Torna a funcionar "la fàbrica" al mes d'agost. Comença la reconstrucció dels edificis derruïts a la indústria i a la colònia. Es rep l'ajuda de capital alemany que n'accelera el procés de reconstrucció. Inici de la Segona Guerra Mundial.

1940

Flix compta amb 3.306 habitants i "la fàbrica" té 470 treballadors el 1942.

1945

Final de la Segona Guerra Mundial. Es dissol el consorci IG Farben format per Bayer, Basf, Hoechst, Agfa..., co-propietari de la planta juntament amb Cros SA. Es comença a produir l'insecticida DDT.

1950

Flix té 4.272 habitants (555 a la colònia) i "la fàbrica" té 623 treballadors. Comencen uns anys de bonança amb el creixement dels beneficis de l'empresa, que un any després ja tenia 852 treballadors.

1960

La fàbrica de Flix és la principal productora de DDT de tot l'Estat espanyol. Compta ja amb 1.508 treballadors -el seu màxim històric- i Flix arriba als 5.418 habitants.

1971

S'atura la producció de DDT per motius mediambientals. S'hi comença a produir tricloretilè fins al 1996. Flix té 5.116 habitants (1970) i "la fàbrica", 1.176 treballadors.

1980

"La fàbrica" compta amb 870 treballadors. Flix té 5.095 habitants el 1981.

1983

Comença a funcionar la central nuclear d'Ascó I. El 1985 es posarà en marxa Ascó II.

1989

La fusió d'ERT i Cros dona com a resultat Ercros. L'empresa gestora de "la fàbrica" passa a anomenar-se Erkímia.

1991

Flix té 4.934 habitants (660 a la colònia). "La fàbrica" té 709 treballadors.

1992

Ercros presenta suspensió de pagaments. Entre el 1991 i el 1993, l'empresa aplica tres plans de viabilitat amb la jubilació d'un gran nombre de treballadors. "La fàbrica" passa a tindre 424 treballadors l'any 1994.

1996

Una avaria a la planta de cloroform provoca una fuga de 6 tones de clor a l'exterior i es forma un núvol tòxic sobre la població. S'activa el màxim pla d'emergència en un dels accidents més greus de la història recent de "la fàbrica".

1997

Centenari de "la fàbrica". Darrera inversió d'Ercros a Flix (7.000 milions de pessetes) amb la posada en marxa d'una planta de producció de clor. Inauguren Jordi Pujol i l'expresident d'Ercros i llavors ministre d'Indústria, Josep Piqué.

2004

Es fa públic un estudi del CSIC i la UAB en què es detecta una acumulació d'entre 200.000 i 360.000 tones de residus químics i radioactius.

2013

Després de diversos endarreriments, al març es comença la descontaminació del pantà de Flix. S'aïlla la riba dels llots contaminats i es construeix la planta que ha de tractar els llots abans de confinar-los al Racó de la Pubilla. Paral·lelament, Ercros anuncia el tancament de la línia del clor a Flix i les seues intencions d'acomodament uns 150 treballadors. Després d'intenses mobilitzacions, la plantilla es redueix en 75 persones.

2017

Al desembre entra en vigor la normativa europea que prohibeix la fabricació de clor a través de l'el·lectròlisi de mercuri, la tecnologia de la planta de Flix. Ercros ja ha anunciat les seues intencions de tancar i traslladar la producció a altres plantes amb la tecnologia vigent. Es destruirien prop de 150 llocs de treball directes.